
Regionalno planiranje — 17. Sedlarjevo srečanje Izola, 3.-5. oktober 2002

Author(s): Ivan STANIČ

Source: *Urbani Izziv*, Vol. 13, No. 2, Izgrajevanje Mesta / Building The City (december 2002), pp. 97-98

Published by: Urbanistični inštitut Republike Slovenije

Stable URL: <https://www.jstor.org/stable/44180811>

Accessed: 03-07-2025 12:55 UTC

JSTOR is a not-for-profit service that helps scholars, researchers, and students discover, use, and build upon a wide range of content in a trusted digital archive. We use information technology and tools to increase productivity and facilitate new forms of scholarship. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

Your use of the JSTOR archive indicates your acceptance of the Terms & Conditions of Use, available at <https://about.jstor.org/terms>

This article is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0). To view a copy of this license, visit <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>.

Urbanistični inštitut Republike Slovenije is collaborating with JSTOR to digitize, preserve and extend access to *Urbani Izziv*

Ivan STANIČ

Regionalno planiranje – 17. Sedlarjevo srečanje Izola, 3.–5. oktober 2002

Sedlarjevo srečanje je tradicionalno prizorišče strokovnih, uradnih in prijateljskih soočanj slovenskih in tujih strokovnjakov s področja urbanističnega in prostorskega planiranja. Njihov namen je seznanjati širšo strokovno javnost z aktualnimi temami prostorskega planiranja in urbanizma ter omogočati tovrstne razprave. Naslov 17. Sedlarjevega srečanja Regionalno planiranje, v organizaciji Društva urbanistov in prostorskih planerjev Slovenije, je bil tradicionalen in hkrati aktualen. Srečanje je bilo v Izoli, v obalno-kraški regiji. To je območje, kjer je najbolj preprosto in razločno razvidno mešanje različnih ravni planiranja in zgodovinske planerske prakse.

Praksa zadnjih let je pokazala, da je, ob vsej dobri volji planerjev in planerskih služb v ekonomsko ter drugače šibkih občinah, država predaleč in ne more usklajevati lokalnih interesov. Evropske unije ti problemi formalno sicer ne zanimajo, ker nima nobenih zakonskih pristojnosti za prostorsko planiranje. Na drugi strani pa je tudi res, da sta v državah petnajsterice sistem in praksa prostorskega planiranja zelo dobro razvita. Vseeno uvajajo tudi novosti oziroma oživljajo prakso prostorskega planiranja (in razvojnega načrtovanja nasploh) kot strateške dejavnosti na regionalni ravni. Regija postaja prostor usklajevanja gospodarskih interesov in določanja mejnih vrednosti prostorskim dejavnikom ter programom. Pogost pogovorni termin takega delovanja je regionalno programiranje.

Po Zakonu o skladnejšem regionalnem razvoju so v RS v treh statističnih regijah (usklajeno z zakonodajo EU) že izdelani regionalni razvojni programi; država ima sprejet Državni razvojni program in prenovljeno Strategijo regionalnega razvoja. V izdelavi je nov prostorski plan RS; v Zakonu o urejanju prostora je pomembna novost dokument z nazivom Regionalna zasnova prostorskega razvoja, ki je v svojem bistvu hkrati regionalna razdelava prostorskega plana države in nadgradnja občinskih planov v planski regiji. Aktivnosti Ministrstva za okolje, prostor in energijo (MOPE) in Ministrstva za gospodarstvo (MG) bi torej lahko pripeljale do bolj usklajenega planiranja razvoja v regijah, s tem pa tudi v državi.

Na srečanju so bili opaženi predvsem trije problemi. Prvi je »resorni fevdalizem«, saj je delovanje posamičnih ministrstev v prostoru še vedno preveč neusklajeno. Ravno zdajšnje, še bolj pa potencialno sodelovanje med MG in MOPE je zato toliko bolj dragoceno. Drugi problem je proces razvoja lokalne samouprave, ki vodi v nadaljnjo razgradnjo in drobljenje teritorijev občin z vsemi vplivi na njihovo operativnost. Vendar se ob srečevanju s problemi prostorskega razvoja povsod zavedajo, da je večina regionalnega značaja oziroma ima takšne dimenzije. Tretji problem je komaj začeto sodelovanje z Italijo, Madžarsko in Hrvaško med obmejnimi regijami na področju prostorskega planiranja. V Evropski uniji je takšno sodelovanje stalna in bolj ali manj dobra praksa že več desetletij.

Predstavitve so bile strukturirane v pet vsebinskih sklopov.

V prvem, naslovljenem Evropska praksa in slovenska izhodišča, je Robin Thompson predaval o regionalnih planih v Veliki Britaniji, dr. Elisabeth Vaidovich Visy o razmerju med regionalnim razvojem in prostorskim planiranjem na Madžarskem, prof. dr. Andrej Pogačnik se je spraševal, ali je regionalno planiranje v Sloveniji sploh potrebno, Jelena Hladnik pa je predstavila državno videnje sistema prostorskega planiranja na regionalni ravni.

V drugem sklopu, naslovljenem Regionalni razvojni programi in prostorsko planiranje, sta prof. Peter Gabrijelčič in Lilijana Resinovič predstavila Prostorsko planiranje v Ljubljanski metropolitanski regiji in regionalni razvojni program Osrednjeslovenske regije, Boris Klančnik je predstavil model RRP za Savinjsko regijo, dr. Miran Zager pa Regionalni razvojni program Savinjske regije.

V tretjem sklopu, naslovljenem Ravni planiranja in povezave, je dr. Boris Gaberčič predaval o prostorskem redu in raziskovalni dejavnosti, doc. dr. Anton Prosen o regionalnih vidikih pri urejanju in razvoju podeželja, mag. Maja Simonić pa o preizkušnji regionalnega prostorskega planiranja.

V naslednjem sklopu, naslovljenem Regionalni plani nekdanj in sedaj, je doc. dr. Mojca Šašek Divjak predstavila koncept regionalnega mesta, dr. Marco Pozzeto je predstavil

Fabianihev regionalni plan »od Umaga do Trbiza«, mag. Peter Bassin pa je spregovoril o novih poteh regionalnega planiranja v ZDA s primerom metropolitanske regije Chicaga.

V sklepnem sklopu, naslovljenem Primeri iz raziskovalnih nalog in prakse, sta asist. mag. Mojca Foški in viš. pred. mag. Alma Zavodnik Lamovšek predstavili raziskovalni nalogi o analizi razvojnih možnosti regij na podlagi anketnega vprašalnika in razvojnih možnosti regij na podlagi analize strateških razvojnih dokumentov Regionalnih razvojnih agencij. Franc Žle je pozval k sodelovanju z GZS, zlasti pri usposabljanju svetovalnega in izvedbenega inženiringa za projekte regionalnega razvoja. Vesna Grunčič Vedlin je s projektom Revitalizacija urbanih vasi prikazala možnost izvedbe inovativnega akcijskega programa za ureditev Krakovega v Ljubljani. Sklop je sklenil Uroš Lobnik z opisom urbane stvarnosti slovenskih mest s prispevkom Umazani realizem slovenskih mest.

Sklepna razprava se je gibala med klici po vzpostavitvi pravne države ter emancipaciji prostorske planerske stroke in nejasnimi videnji oblike, ki naj bi jo imeli regionalni plani. Ali bo regionalni plan formalna osnova za planiranje v neki neformalni regiji? Ali bo ravno nasprotno? Ali bo regionalni plan le povzetek državnih izhodišč? Ali jih sploh ne bo, temveč bodo oblikovani regionalni projekti, tj. projekti medobčinskega in prekmejnega sodelovanja, so le nekatera od vprašanj, na katera bo kmalu treba učinkovito odgovoriti.

Referati 17. Sedlarjevega srečanja so zbrani v zborniku, ki sta ga uredila mag. Aleksandra Geršak Podbreznik in Matej Novak.

Ivan Stanič, univ. dipl. inž. arh.,
Urbanistični inštitut RS, Ljubljana
E-pošta: ivan.stanic@urbinstitut.si

Mojca Golobič

Globalscape – krajinsko planiranje v dobi globalizacije ^[1]

Krajinsko planiranje v dobi globalizacije je bila osrednja tema mednarodne znanstvene konference, ki jo je med 8. in 10. novembrom 2002 organiziral Oddelek za krajinsko arhitekturo na Biotehniški fakulteti skupaj z Društvom krajinskih arhitektov Slovenije. Čas in naslov nista bila izbrana naključno, saj je dogodek zaznamoval pomemben mejnik v krajinskem planiranju.

Ko je bila leta 1972 v Ljubljani prvič organizirana mednarodna konferenca z naslovom Krajinsko planiranje, namreč krajina in krajinsko planiranje še nista imela vidnejše vloge v mišljenju in načrtovanju prostora. Tej konferenci so sledile številne druge, postavila pa je tudi temelje za tesno in izjemno ustvarjalno sodelovanje med univerzami v Ljubljani, zahodni Evropi in ZDA. Istega leta je bil ustanovljen študij krajinske arhitekture na ljubljanski Univerzi. Trideset let kasneje so pojmi, kot so kulturna krajina, podeželje, narava in kulturna dediščina, sestavni deli razprave o prostoru in načrtovanju razvoja.

Uveljavitev krajinskega pogleda ne nazadnje formalno potrjuje tudi Evropska krajinska konvencija, ki krajino priznava kot vrednoto tako v njenih najvrednejših naravnih in kulturnih oblikah kakor v vsakdanji pojavnosti. V razmerah, ki jih označujejo prevladujoči procesi pod skupnim izrazom globalizacija, je tudi krajina postavljena v nov položaj in pred nove izzive. Kot je v svojem nagovoru h konferenci zapisal prof. dr. Ivan Marušič, predsednik programskega odbora, so spremembe v krajini vselej odsev svetovnih

ekonomskih, kulturnih in duhovnih procesov. Ti imajo posreden in neposreden vpliv ne samo na fizični, temveč tudi na duhovni prostor. V slednjem se fizični prostor navsezadnje »fermentira« v stanje zavesti, v posameznikova in družbena stališča in vrednostne presoje.

Konferenca je bila razdeljena na naslednje vsebinske sklope: v dobi globalizacije: vizije; v dobi globalizacije: spremembe in izzivi; varstvo narave kot globalna vrednota; krajinsko planiranje: razvoj dejavnosti; metodologija: priložnosti; sodelovanje javnosti in vrednote; krajinska kultura in identiteta.

Prispevki so bili večinoma naravnan izrazito večplastno in dinamično: od retrospekcije k vizijam, od globalnega k lokalnemu, od varstva k razvoju, od prepoznavanja krajin prek njihovega vrednotenja k ustvarjanju novega. Pomemben del prispevkov je bil posvečen problemu stroke kot načrtovalne dejavnosti ter razvoju njenih metod in tehnik. V tem delu so prispevki večinoma obravnavali teme, ki niso nove v razpravi o krajinskem planiranju: uporaba informacijsko-komunikacijskih tehnologij (C. von Haren, R. van Lammeren), modeliranje (R. Lilieholm, T. Edwards) in vključevanje uporabnikov prostora (C. Ward Thompson, R. Stiles, M. Golobič). Vendar pa je razprava napravila korak naprej – od vprašanj o uporabnosti teh metod da ali ne je težišče zdaj na vprašanju kako.

Po pričakovanju je bilo med prispevki zaznati razliko v odnosu do procesov globalizacije: del sodelujo-